

Bijmengverplichting groen gas: strategisch noodzakelijk, maar zonder de juiste randvoorwaarden ineffectief

Groen gas is van groot belang voor de strategische autonomie van Nederland. Nederland wil minder afhankelijk zijn van fossiele import, maar zonder versnelling van de binnenlandse productie van groen gas blijft deze afhankelijkheid bestaan. Groen gas uit mest is een binnenlandse energiebron met brede maatschappelijke baten: emissiereductie op het erf, productie van circulaire meststoffen (o.a. Renure) en een alternatief voor de toenemende netcongestie. Daarmee is groen gas geen niche, maar een systeemoplossing.

Opschaling van groen gas is wenselijk én noodzakelijk. Tegelijkertijd constateert LTO Nederland dat de huidige uitwerking van de bijmengverplichting fundamentele vragen oproept over effectiviteit, uitvoerbaarheid en rechtvaardigheid.

Vraagsturing zonder oplossing voor productie

De bijmengverplichting stuurt primair op *vraag* via normering bij eindgebruikers. De vraag is echter of dit leidt tot extra binnenlandse *productie*. De realiteit is dat opschaling stevig wordt belemmerd door structurele knelpunten:

- **Netcongestie:** monomestvergisters hebben een verzwaarde aansluiting nodig. Door gerichte netverzwaring uit te voeren voor monomestvergisting hoef je vele andere aansluitingen niet te verzwaren. De ACM heeft dit echter niet opgenomen in het prioriteringskader. Investeringsplannen van netbeheerders zijn enkel gericht op de sectoren gebouwde omgeving, industrie en mobiliteit;
- **Vergunningverlening:** projecten komen niet van de grond door het stikstofslot. Er kunnen geen vergunningen worden aangevraagd, ondernemers willen vanwege onzekerheid bestaande vergunningen niet ter discussie stellen en intern salderen is niet meer mogelijk. Het kabinet werkt aan de Kamerbrief van 26 juni over de samenhangende aanpak stikstof, die kansen en perspectieven moet bieden op dit gebied;
- **Onvoldoende draagvlak:** Locatiekeuzes voor nieuwe (grote) installaties of hubs krijgen te maken met bestuurlijke en/of maatschappelijke weerstand.

Zonder oplossing van deze knelpunten leidt de bijmengverplichting vooral tot een hogere vraag zonder dat de productie substantieel groeit, met hogere kosten tot gevolg. **In de bijmengverplichting zit geen samenhang tussen de mate van normering en groei van de productie.**

Investeringszekerheid en SDE++

Investerings in groen gasinstallaties op veehouderijbedrijven worden in het algemeen gedaan met een (extra) bancaire lening. Verstrekkers van deze leningen vragen om langjarige zekerheid. De SDE++ biedt deze zekerheid met een gegarandeerde opbrengst tot 15 jaar. De bijmengverplichting biedt wettelijke zekerheid tot 2035 en het is onbekend wat de gemiddelde opbrengsten gedurende die looptijd zijn.

Daarbij komt dat de bijmengverplichting niet gebruikt mag worden voor het verkopen van de groenwaarde van het geproduceerde gas samen met een SDE++ subsidie per kuub groen gas, omdat stapeling niet is toegestaan. Dit betekent dat een groot deel van de productie via SDE++ zal blijven lopen en de bijbehorende groenwaardecertificaten (GvO's) niet beschikbaar komen voor de bijmengverplichting. Het ingeschatte productiepotentieel zal naar verwachting lager zijn; het is dan ook goed om de bijmengverplichting jaarlijks te corrigeren aan de hand van de toegenomen productie.

Breder probleem

De knelpunten in netcapaciteit, vergunningverlening en investeringszekerheid gelden niet alleen voor landbouw, maar voor alle sectoren. De energietransitie wordt nu geremd aan de aanbodzijde, nog niet aan de vraagzijde.

Richtingen voor verbetering:

- **Creëer randvoorwaarden voor invoering: versnelling van vergunningverlening en oplossingen voor vergunningverlening i.v.m. stikstof**
- **Prioriteer het landelijk gebied in netcapaciteit**
- **Borg SDE++ voor investeringszekerheid de komende jaren als fundament voor productie**
- **Faciliteer sectorale ketens, zoals een sectordeal tussen landbouw en glastuinbouw, waarbij GvO's gericht worden ingezet via een SDE-categorie**

Conclusie

Groen gas is essentieel voor strategische autonomie en biedt kansen voor de land- en tuinbouw. De bijmengverplichting kan bijdragen, maar alleen als de randvoorwaarden voor productie eerst op orde zijn. De sleutel ligt (nog) niet in het verder normeren van de vraag, maar in het mogelijk maken van productie. Ergo: waarom een verplichting invoeren als productie nog niet kan?

LTO Nederland roept de Kamer op om eerst de randvoorwaarden op orde te brengen, investeringszekerheid te waarborgen en de bijmengverplichting te koppelen aan gerichte inzet. Alleen zo kan groen gas daadwerkelijk bijdragen aan een toekomstbestendig energiesysteem.